Ruokaosasto/Markkinayksikkö

Päivämäärä 26.10.2018

Dnro 1655/01.06.02/2018

*Valtiovarainvaliokunnan **maatalousjaosto***
Eduskunta

Viite Lisätietojen toimittaminen pyynnöstä ao. kokouksen jälkeen (Maatalousjaosto keskiviikko 24.10.2018 klo 10.30/ HE 123/2018 vp)

Viitekohdassa mainitussa kuulemisessa maa- ja metsätalousministeriön edustaja Kirsi Viljanen lupasi toimittaa jaoston puheenjohtajan koulujakelujärjestelmästä esittämään kysymykseen lisätietoja. Tähän muistioon informaatiota ovat em. lisäksi toimittaneet Pekka Sandholm/maa- ja metsätalousministeriö ja Jenni Anttila/Maaseutuvirasto.

Koulujakelujärjestelmä jakautuu toisaalta hedelmien, vihannesten ja banaanien toimittamista oppilaitoksiin koskevaan tukeen (*kouluhedelmätuki*) ja toisaalta maidon ja maitotuotteiden toimittamista oppilaitoksiin koskevaan tukeen (*koulumaitotuki*). Näiden tukijärjestelmien täytäntöönpano on jäsenvaltiolle vapaaehtoista. Suomessa oli vuoteen 2017 asti käytössä vain koulumaitotuki.

Ohessa muutamia perustietoja koulujakelujärjestelmästä lukuvuodella 2017-2018, lopulliset tiedot saadaan vasta, kun kaikki tuki on haettu maksuun.

Koulumaitotuki

- Haettuja litroja noin 17,8 miljoonaa litraa
    - 2016-2017 n. 21,5 miljoonaa litraa, tässä luvussa vain maidot ja piimä
- Maksettavien eurojen määrä, osa maksettu, osa vielä prosessissa, noin 2,17 miljoonaa euroa
    - 2016-2017 n. 3,34 miljoonaa euroa pelkästään maidoille ja piimälle, noin 3,78 kaikki tuotteet yhteensä
- Luomun osuus noin 9 % haetuista litroista ja noin 20 % maksetuista euroista
- Yhteenvetona koulumaidon maksetut eurot jäänevät noin reiluun 2 miljoonaan

Kouluhedelmätuki

- Syksyn tukimäärä noin 55 000 euroa
- Kevään tukimäärä noin 167 000 euroa
- Suurimmat tuoteryhmät kilomääräisesti kurkku, porkkana, omena ja banaani
- Luomun osuus noin 0,8 % kiloista ja noin 1,4 % euroista
- Yhteenvetona kouluhedelmätukea maksettaneen noin reilu 200 000 euroa

Tilastoista ei suoraan pysty irrottamaan kotimaisten kasvisten, hedelmien ja marjojen tilannetta, sillä tuensaamisen edellytyksenä ei ole, että tuotteet olisivat kotimaisia. Toisaalta koulujakelujärjestelmän tuoteluettelo on yritetty suunnitella niin, että valtaosa tuotteista olisi mahdollista hankkia kotimaisina. Suosituimmat tuotteet kilomääräisesti ovat kurkku, porkkana, omena ja banaani. Tästä voisi päätellä, että ainakin kurkku ja porkkana voisivat olla pitkälti kotimaisia, varmasti myös omena osittain.

Uuden koulujakelujärjestelmän ja sen tukimuotojen tunnetuksi tekemiseksi maa- ja metsätalousministeriö käynnisti syksyllä 2017 yhteistyössä valtion ravitsemusneuvottelukunnan kanssa valtakunnallisen projektin, joka kesti 31.5.2018 asti. Projektin kohderyhmänä olivat kunnalliset toimijat, kuten kuntapäättäjät, opetus- ja ruokapalveluhenkilöstö sekä lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen parissa työskentelevät ammattilaiset. Projekti toteutettiin eri puolella Suomea järjestettyinä road show –tilaisuuksina ja kontaktoimalla kohderyhmiä sekä viestimällä projektin sisällöistä ja sen aikana tuotetuista

viestintämateriaaleista. Road show –tilaisuuksina järjestettiin mm. koulutuspäiviä ja infotilaisuuksia, yhteistyöpalavereita asiantuntijatyöryhmissä, kuten rehtorien ja ruokapalvelujen palaverit, ruokatoimikunnat ja ravitsemustyöryhmät sekä esittelemällä aihetta messuilla. Projektin tiedotusta varten tuotettiin käyttöön valtakunnallisesti yhtenäinen viestintämateriaali, jonka lisäksi projektilla oli valtakunnallinen koordinaatio. Projektin toteutuksesta vastasi maakunnallinen toimijaverkosto, joista osa oli mukana yhteistyössä projektirahoituksella ja muut oman työnsä ohessa hyödyntäen verkoston tukea ja yhtenäistä viestintämateriaalia. Yhteistyöverkostoon kuuluivat myös Maa- ja kotitalousnaisten Terveyttä edistävät välipalat –hankkeen toimijat sekä Valtion ravitsemusneuvottelukunta ja koulujakelujärjestelmästä vastaava Maaseutuvirasto. Vastaavaa koulujakelujärjestelmän tiedottamis- ja ravitsemussuositusten jalkauttamistyötä tehdään uudella, 27.8.18-31.12.18, toteutettavalla ostopalvelulla, josta on tehty sopimus maa- ja metsätalousministeriön sekä Maa- ja kotitalousnaisten keskusliiton välillä.

Osana koulujakelujärjestelmää on mahdollisuus rahoittaa ns. liitännäistoimenpiteitä. Syksyllä 2018 käynnistyi koko maan kattava Ruokatutka-kampanja, joka tutustuttaa lapset ja nuoret terveellisiin ruokailutottumuksiin sekä haastaa pohtimaan sitä, mistä ja miten ruoka lautaselle päätyy. Kampanja pyrkii siihen, että lapsille syntyy aito kiinnostus ruokaan ja maataloustuotteisiin. Tavoitteena on myös maidon ja maitotuotteiden sekä kasvisten, hedelmien ja marjojen käytön lisääminen. Kampanja ulottuu päiväkodeista ja peruskoulusta toisen asteen oppilaitoksiin. Kampanjan toteuttaa yhteistyössä viestintätoimisto Cocomms Oy, Evermade Oy, ruokakulttuurikeskus Ruukku ry, Itä-Suomen yliopisto UEF sekä Ammattikeittiöosaajat Amko ry. Kampanjan sivut löytyvät:
https://www.ruokatutka.fi/ ja https://www.ruokatutka.fi/kasvattajille/ruokatutkatube/

Liitteet

1. Koulujakeluun käytetyt varat, %:ia EU-budjetista EU yhteensä ja jäsenmaittain
2. Koulujakeluun käytetyt varat, milj.euroa EU yhteensä ja jäsenmaittain